

JINDŘICHOV

Pałac rodziny von Hoditz

Obecny pałac został zbudowany w pierwszej połowie XVII wieku w miejscu starego zamku. Od 1633 roku gospodarzami w Jindřichovie była rodzina von Hoditz i to oni wzniesli manierystyczny pałac. Jednopiętrowy obiekt to sporej wielkości (fasada frontowa siedemnastoosiowa) budowla o czterech skrzydłach, zaliczana do największych na Śląsku. Po pożarze w 1844 roku nowy właściciel – Josef z Bartenstein przebudował pałac. Całość założenia dopełnia duży park w stylu angielskim z wieloma rzezbami, m.in. F. Schillera z 1872 roku. Park został założony przez hrabiego von Hoditz w pierwszej połowie XVII wieku w modnym wówczas stylu francuskim. W XIX wieku park z zabytkowym drzewostanem odnowiono. Niestety, w pałacu prowadzone są prace remontowe i obiekt nie jest udostępniony zwiedzającym.

Od 1633 roku Jindřichov należał do rodziny von Hoditz. Zbudowali oni duży, manierystyczny pałac, który w 1844 roku został przebudowany przez Bartensteina (fot. Marek Gaworski)

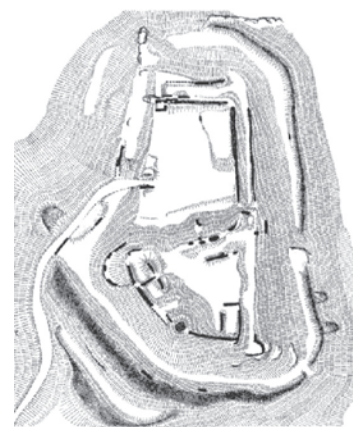
ZLATÉ HORY

Edelštejn

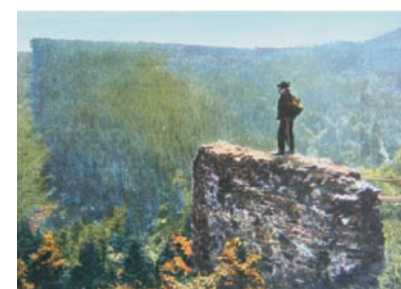
Zamek po raz pierwszy w oficjalnych dokumentach pojawił się w 1281 roku. Zbudowany został dla ochrony granicy i wyrobisk złota, a znajduje się na wysokiej górze, 697 m n.p.m. niedaleko miejscowości Zlaté Hory.

W 1281 roku zamek Edelštejn dostał się w ręce wrocławskiego biskupa, lecz po kilku latach twierdzę odbił wrocławski książę Henryk IV Probus. Po zakończeniu działań wojennych między zwaśnionymi stronami zamek powrócił w ręce biskupa.

W 1440 roku zamek był przedmiotem zastawu, jaki otrzymał opolski książę Bolesław, a w 1467 roku budowla została zdobyta przez wrocławskiego biskupa Jodoka, pochodzącego z czeskiego rodu z Rozemberka. Biskup po kilku dniach spalił twierdzę i nakazał ją zburzyć. Ruiny zamku należały następnie do biskupów wrocławskich, a pozostałości twierdzy zostały wykorzystane przez mieszkańców do budowy swoich domów. Obecnie Edelštejn to fragment murów i wałów obronnych.

Plan założenia zamkowego twierdzy Edelštejn, P. Kouřil, D. Prix, M. Wihoda: *Hrady českého Slezska*, AÚ AV ČR Brno, 2000

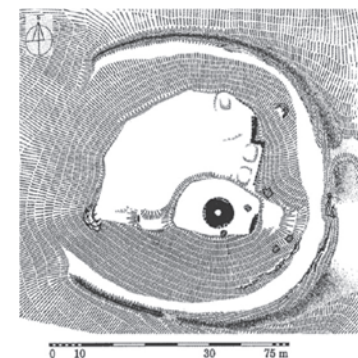
Pozostałości zamku Edelštejn

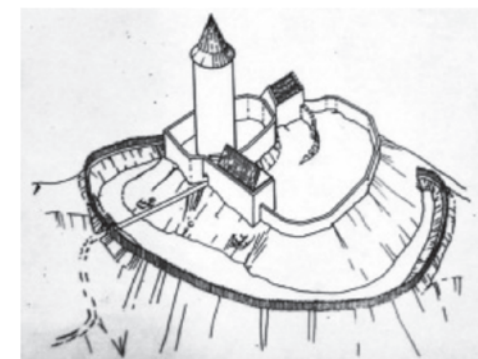
Rekonstrukcja twierdzy Edelštejn na pocztówce wydanej przez czeskie wydawnictwo Beatris

Leuchtenštejn

Ruiny położone głęboko w lesie znajdziemy nieopodal miejscowości Zlaté Hory. Dawniej była to sporej wielkości twierdza, dziś to zaledwie pozostałości po wieży w postaci fundamentów w ziemi oraz kilka fragmentów murów. Zamek zbudowano dla ochrony wyrobisk złota obok dawnej wsi Lichtenberc, która dla budowlu była wsią służebną. Powstanie zamku Leuchtenštejn datuje się na drugą połowę XIII wieku, lecz już pod koniec XIV wieku nie ma o niej informacji w żadnych źródłach. Jedynie z przekazów dawnych mieszkańców wiadomo było, iż była niezamieszkała.

Plan zamku Leuchtenštejn wraz z wałami obronnymi, P. Kouřil, D. Prix, M. Wihoda: *Hrady českého Slezska*, AÚ AV ČR Brno, 2000

Wyobrażenie zamku Leuchtenštejn według dawnych planów

Niewielkie pozostałości twierdzy

KRNOV (KARNIÓW)

Zamek Hohenzollernów

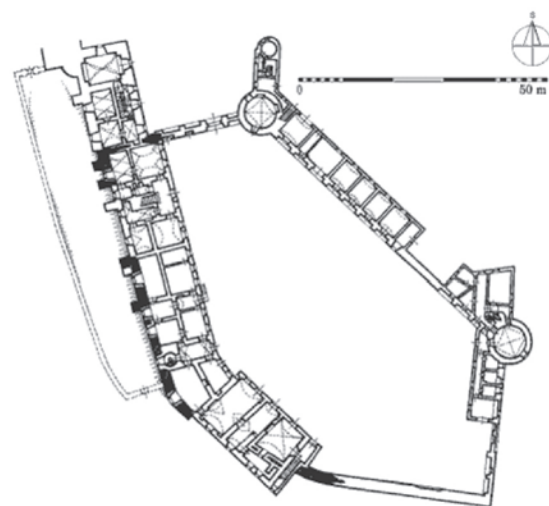
Herb Hohenzollernów

Zamek w Krnovie położony w centrum, był jedną z ulubionych rezydencji Georga von Ansbach. Hohenzollern przebudował ją w latach 1531-1534. Następnie budowla należała do rodziny Liechtensteinów (fot. Mariusz Przygoda)

Krnov (Karniów) to miasto położone przy polskiej granicy, tu także znajduje się przejście graniczne na drodze z Głubczyc. Po raz pierwszy wymieniono go w dokumentach w 1271 roku. Natomiast pierwsza wzmianka o zamku pochodzi z 1371 roku. Sześć lat później Krnov staje się stolicą samodzielnego księstwa Przemyslidów. Od 1524 roku miasto należy do Georga von Ansbach i w rękach Hohenzollernów pozostaje aż do zakończenia wojny trzydziestoletniej. W tym czasie położona nieopodal twierdza Cvilín (Šelenburk) nie spełniała funkcji mieszkalnych, więc von Ansbach podjął decyzję o budowie swojej nowej siedziby, przebudowując stary zamek w Krnovie na renesansowy pałac. Prace trwały od 1531 do 1534 roku i kosztowały margrabiego 12 tysięcy reńskich złotych. Skonfiskowane po wojnie księstwo karniowskie kupił w 1622 roku książę von Liechtenstein. Niestety, siedzibą książąt był Wiedeń i Valtice, więc nie interesowali się oni oddalonym o blisko 300 kilometrów pałacem. Wielu zniszczeń dokonał pożar w 1779 roku, który wybuchł po zbombardowaniu miasta przez pruskie wojska (uszkodzone zostało drugie piętro, które jednak odbudowano). Między 1788 a 1803 rokiem zlikwidowano ośmioboczną wieżę. Pałac został odbudowany dopiero po 1945 roku, gdy stał się własnością miasta.

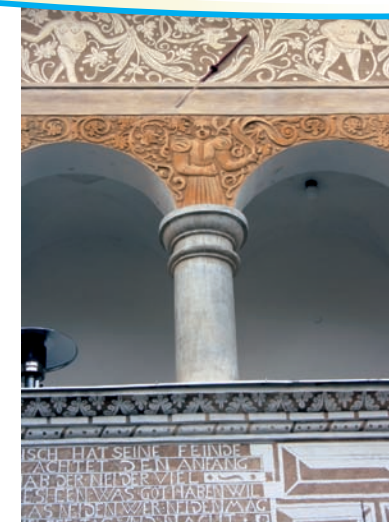

Dziedziniec renesansowego zamku wraz ze sgraffitową dekoracją na skrzydle wjazdowym oraz plan założenia (fot. Marek Gaworski)

Plan założenia zamkowego
P. Kouřil, D. Prix, M. Wihoda: *Hrady českého Slezska*,
AÚ AV ČR Brno, 2000

CVILÍN

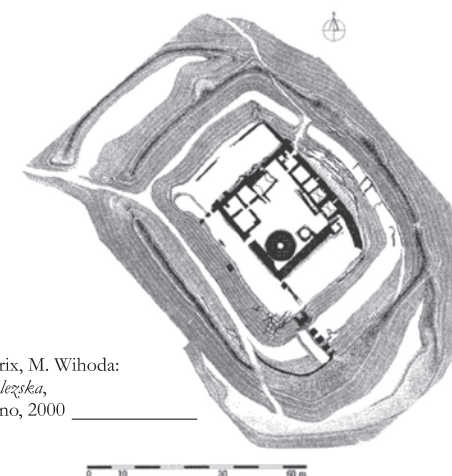
Sgraffitowa dekoracja nad głównym wjazdem
(fot. Marek Gaworski)

Kafle z pieca pochodzące z zamku Cvilín,
dziś znajdują się w praskim muzeum
(fot. Marek Gaworski)

Książęcy zamek na rysunku Friedricha Bernharda Wernera
(XVIII wiek) *Topographia Silesiae*, Biblioteka Uniwersytecka
we Wrocławiu (T3_0193a)

Plan zamku
P. Kouřil, D. Prix, M. Wihoda:
Hrady českého Slezska,
AÚ AV ČR Brno, 2000

Pocztówka ze zbiorów czeskiego wydawnictwa Beatris,
z rekonstrukcją twierdzy Cvilín

Pozostałości starej twierdzy Cvilín znajdują się na wzgórzu Cvilínském 423 m n.p.m. Według badań, w miejscu tym znajdował się stary słowiański gród, datowany na X-XII wiek. Twierdza w miejscu grodu została zbudowana w 40-tych latach XIII wieku, na polecenie czeskiego króla Wacława I. Jej głównym zadaniem była kontrola szlaku handlowego do Krnova i dalej na Śląsk. Najstarsza pisemna informacja o zamku pochodzi z 1253 roku. Jednym z pierwszych właścicieli był znany czeski ród z Benesowa. W 1283 roku zamek należał do wojewody opawskiego Mikulasza I, w 1318 roku był własnością jego syna Mikulasza II. Za czasów króla Jana Luksemburskiego Cvilín wykorzystywano jako rezydencję karniowskich i opawskich wojewodów. W rękach czeskich Przemyslidów pozostawała ona do 1474 roku, kiedy to została zdobyta przez Macieja Korwiną. Kolejnymi właścicielami byli panowie z Šelenburka, od których twierdza także przyjęła nazwę oraz Georg von Ansbach z rodziny Hohenzollernów. Po zniszczeniach w czasie wojny trzydziestoletniej zamek został opuszczony i od tego czasu jest on tylko romantyczną ruiną.

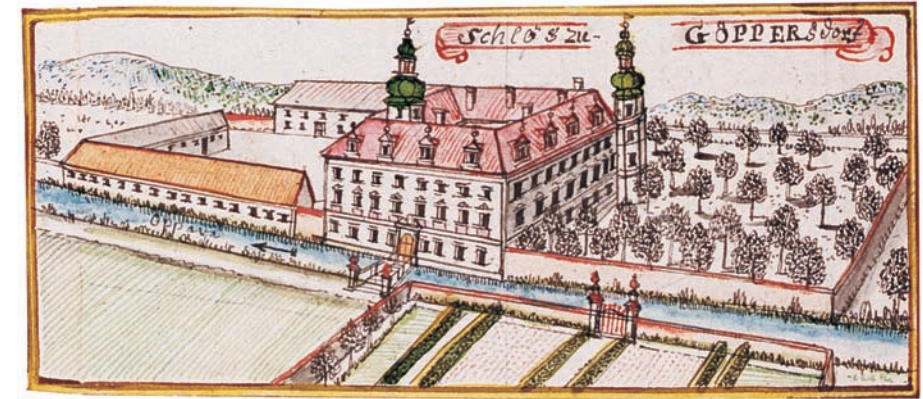

Pozostałości zamku Cvilín na zdjęciu z 2009 roku (fot. Marek Gaworski)

LINHARTOVY

Pałac Sedlnitzkich

Pałac Linhartovy znajduje się tuż obok byłego przejścia granicznego.
Po zakończonym w 2009 roku remoncie budowla ponownie lśni dawnym blaskiem (fot. Marek Gaworski)

XVIII-wieczny wizerunek zamku na rysunku Friedricha Bernharda Wenera
Topographia Silesiae, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (T3_0163a)

Twierdza we wsi Linhartovy powstała w 1377 roku, gdy ziemie te należały do księcia opawskiego Mikołaja. Wcześniej właścicielem majątku był Herbord z Fulsztyna, a potem przedstawiciele tej rodziny pochodzący z Włodzienina. Zamek otoczony był wodą, a wejście do środka umożliwiał zwozdzony most. W połowie XVI wieku zamek został przebudowany na czteroskrzydłowy pałac w stylu renesansowym, z co najmniej dwoma wieżami. Od 1578 roku właścicielem został Wacław von Haugwitz, a po jego śmierci syn Karol. Niestety, obiekt został zniszczony w trakcie wojny trzydziestoletniej i to co z niego zostało zakupił w 1658 roku hrabia Karol Maksymilian von Sedlnitzky.

Kolejna przebudowa w XVII wieku nadała budowli styl barokowy. W tym czasie założono także park francuski, który w XIX wieku przekształcono na modne wówczas założenie w stylu angielskim. Za czasów Sedlnitzkich w pałacu powstała kaplica. Po śmierci ostatniego z przedstawicieli rodu pałac przeszedł we władanie Oppersdorffów, a Jan Jerzy sprzedał majątek w 1882 roku Wenzelidesowi z Krnova. Po II wojnie światowej losy pałacu różnie się układały, aż w 2001 roku znalazł się on w rękach gminy Město Albrechtice. W 2003 roku zakończono pierwszy, w 2006 roku drugi etap odbudowy i niedługo pałac zostanie udostępniony turystom.

Dawny portal wejściowy od strony parku wraz z herbami właścicieli majątku z XIX wieku (fot. Marek Gaworski)

Zamkowe wnętrza z zachowanymi renesansowymi elementami (fot. Mariusz Przygoda)

Pałac Linhartovy na początku XX wieku

BOHUŠOV

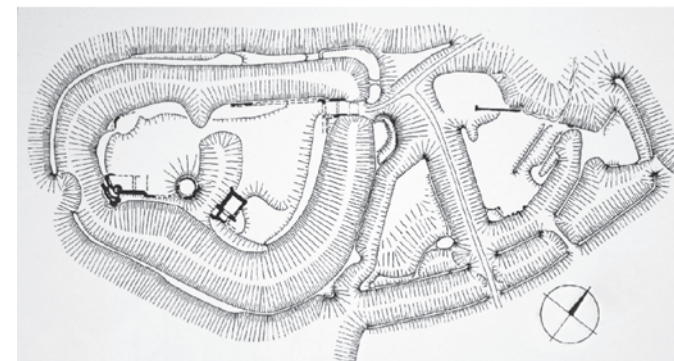
Fulštejn

Pozostałości ruin zamku Fulštejn dziś są miejscem organizowanych tu w okresie letnim wielu imprez z udziałem bractw rycerskich z Czech i zagranicy. Na zdjęciu największy fragment twierdzy (fot. Marek Gaworski)

Dawna twierdza Fulštejn, położona 267 m n.p.m., została zbudowana w połowie XIII wieku. Jedne z pierwszych informacji pochodzą z 1255 roku, kiedy to rycerz Herbord otrzymał za wierną służbę od biskupa Brunona Rudolcice i połowę zamku Fulštejn. Z kolei inne źródła podają, że to właśnie Herbord wznosił swoją warownię. Pewne natomiast jest, iż pod koniec XIII wieku rycerz ten rozbudował rycerską siedzibę. Powstał wówczas zamek na planie kwadratu z czterema narożnymi wieżami oraz fosą. W późniejszym czasie powstała tu druga budowla obronna, która ze starym założeniem połączona była drewnianym mostem. Dodatkowo obydwa zamki otoczono wałami obronnymi i fosami.

Po rodzinie Herborda von Füllstein twierdza przeszła w ręce braci Supów, którzy w połowie XV wieku odbudowali zamek po zniszczeniach w czasie wojny z Maciejem Korwinem. W 1617 roku nowym właścicielem został Karol Krzysztof Sedlnitzki. W trakcie wojny trzydziestoletniej w zamku stacjonowały wojska duńskie i szwedzkie, co odbiło się na stanie budowli. Od XVIII wieku Fulštejn popadał w coraz to większą ruinę i dziś możemy obejrzeć jedynie pozostałe fragmenty.

Wejście do magazynu miejscowego bractwa rycerskiego w południowym skrzydle zamkowych ruin (fot. Marek Gaworski)

Plan rozległego założenia obronnego zamku Fulštejn
Plaček M., *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*, Libri, 3. vydání, 2001

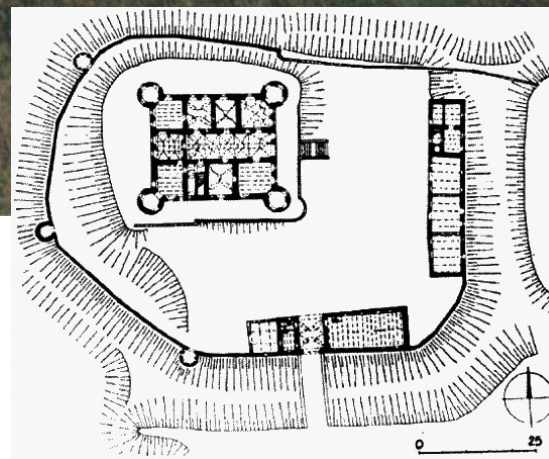
DIVČÍ HRAD

Zamek Maidelberg

Zamek Maidelberg to niezmiernie ciekawy przykład renesansowego zamku stojącego w miejscu dawnej średniowiecznej twierdzy broniącej przed wiekami granicznej części Osoblahy ze Śląskiem (fot. Marek Gaworski)

Zamek w Dívčím Hradzie (dawniej Maidelberg) położony na wzniesieniu nad rzeką Osoblągą i otoczony fosą pochodzi z XIII wieku, gdy obszar ten należał do ołomunieckiego kościoła. Na przełomie XIV i XV wieku właścicielem majątku był ród panów z Vrbna. Po nich zamek przejął Stosz z Albrechtic koło Krnova. Od 1460 roku Dívčí Hrad należał do brata biskupa z Boskovic. Jako, że w czasie wojny właściciele byli wierni królowi Jerzemu, to w 1474 roku zamek zdobyły wojska Macieja Korwina. W 1573 roku na miejscu zniszczonego założenia zbudowano nowy obiekt.

Plan dawnego założenia renesansowego
Plaček M., *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*, Libri, 3. vydání, 2001

W drugiej połowie XVI wieku należał on do Hynka Bruntalskiego z Vrbna, a jednym z kolejnych właścicieli był ród Sedlnickich z Choltic (lata 1591-1593 – przebudowa w renesansowym stylu). W 1624 roku zamek został siedzibą rycerzy joannitów. W 1874 roku zakonnicy przeprowadzili prace remontowe, których pamiątką jest portal z datą renowacji i herbami właścicieli. Podczas ostrzału armatniego w 1945 roku zamek został poważnie uszkodzony, jednak w latach 1957-1969 został odbudowany i przekazany czeskiej służbie zdrowia.

Wzgórze z zamkiem górującym nad wsią na pocztówce z początku XX wieku

Zewnętrzny mur kamienny z wieżyczką
(fot. Andrzej Dereń)

Kamienny portal (fot. Andrzej Dereń)

Zamek Maidelberg w XVIII wieku. Rysunek Friedricha Bernharda Wernera
Topographia Silesiae, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (T3_0216a)

Brama wjazdowa na dziedziniec oraz fragment zamku.
Zdjęcie z 2009 roku (fot. Marek Gaworski)

SLEZSKÉ RUDOLTICE

Pałac rodziny von Hoditz

Slezské Rudolice znajdują się kilka kilometrów od przejścia granicznego w Pomorzu-wicach. Do 1437 roku majątek należał do biskupów z Ołomuńca. Kolejnymi właścicielami została rodzina Supów, którzy na przełomie XV i XVI wieku zbudowali w Rudolcicach zamek obronny. W latach 1548-1565 Jan Sup przebudował zamek na renesansowy pałac. Od 1566 roku do 1623 roku majątek należał do rodziny Sedlnickich, którym skonfiskowano dobra, a następnie sprzedano Maksymilianowi von Dittrichstein. W 1630 roku właścicielem został Jerzy von Hoditz, a w 1667 jego syn Juliusz Leopold, który w 1668 roku połączył Rudolice z ziemią fulsztyńską. Po jego śmierci w 1686 roku dobra odziedziczył syn Karol Józef, który przebudował zamek. Prace po jego śmierci zakończył Albert von Hoditz, około 1760 roku. W wyniku niezwykle wystawnego trybu życia Albert zmuszony był sprzedać majątek w 1791 roku. Jego dobra na licytacji nabył Karol Antoni von Badenfeld, a w 1889 roku nowym właścicielem został kupiec z Krnova – Henryk Steuer. Potem, co rusz zmieniali się panowie na Rudolcicach, aż po II wojnie światowej pałac został skonfiskowany przez czechosłowacki rząd.

Miejscowy pałac przed wiekami był jednym z najpiękniejszych w całej okolicy. W parku, wśród drzew i polan znajdowało się niemalże 4 000 urządzeń wodnych oraz sztuczne ruiny, jaskinie i rzeźby (fot. Marek Gaworski)

Pałac przeżywał swój rozkwit w czasach Alberta von Hoditz. Wnętrza budowli pełne były przepychu i cennych przedmiotów. 58 sal zdobiły płótna włoskich i holenderskich mistrzów. W parku, wśród drzew i polan znajdowało się niemalże cztery tysiące urządzeń wodnych, a także sztuczne ruiny, jaskinie, szereg rzeźb i orientalnych budynków. Przez oś założenia przekopano kanał oraz sztuczne jezioro. Obecnie pałac sporadycznie udostępniony jest zwiedzającym, gdyż w jego murach urządzono regionalne muzeum.

Kolorowa pocztówka z 1916 roku

Pałac otoczony jest parkiem w stylu angielskim, w którym znajdował się m.in. kanał oraz sztuczne jezioro, po którym pływały kiedyś łódki i gondole (fot. Marek Gaworski)

Główna fasada pałacu. Stan z 2008 roku (fot. Marek Gaworski)

JANOVICE

Zamek rodziny Harrach

Zamek w Janovicach znajduje się nieopodal miasteczka Rýmařov.

Jego historia sięga XVI wieku (fot. Marek Gaworski)

Przy drodze z Bruntála do Velkich Losin, w części miasta Rýmařov, znajdziemy ciekawy pałac położony w dawnej wsi Janovice. Osada ta była wymieniona w dokumentach w 1398 roku. Historia samego zamku w Janovicach sięga XVI wieku, kiedy to w latach 1520-1530, wówczas niewielka jednopiętrowa siedziba została przebudowana przez Piotra z Zierotina na renesansowy pałac. Kolejne prace miały miejsce w latach 1663-1665, w wyniku czego budowla uzyskała nowy barokowy wygląd. Między 1763 a 1765 rokiem ówcześni właściciele – rodzina Harrachów powiększyła swoją siedzibę o dwa skrzydła. W XIX wieku Alfred i Franciszek Harrachowie założyli obok pałacu park nazywany północnym arboretum. Bracia byli wielkimi miłośnikami podróży i łowiectwa, więc w ich pałacu znalazły się pamiątki z dalekich wojaży, takie jak np. orientalne zbroje, chińskie meble i porcelana oraz zbiory i trofea z polowań. Po śmierci hrabiego Franciszka Harracha majątek przejęła jego córka, która wyszła za mąż za Franciszka Rosty-Forgache de Barkocz. W 1945 roku dobra zostały im skonfiskowane i w ocalałych budynkach swoją siedzibę ma obecnie część archiwum z Bruntála.

Główne wejście do odremontowanej części budowli (fot. Marek Gaworski)

Jeden z wielu kartuszy herbowych dawnych właścicieli umieszczonych na ścianach janovickiej rezydencji (fot. Marek Gaworski)

Brama wjazdowa na teren założenia pałacowego (fot. Marek Gaworski)

Balkon z oryginalną balustradą oraz "wieża strażnika" na dziedzińcu przed pałacem. Stan z 2009 roku (fot. Marek Gaworski)

SOVINEC

Zamek Eulenberg

Zamek Sovinec jest największą twierdzą obronną w tej części Republiki Czeskiej. Jego mury corocznie odwiedza tysiące turystów (fot. Mariusz Przygoda)

Herb krzyżacki

Pocztówka.
Rekonstrukcja zamku - 1643 roku.
wg Rostislava Vojkovsky'ego
z herbem Jana Kobylky
(rys. Michal Szcurek)
arch. Beatris

Około 13 kilometrów od miasteczka Rýmařov znajduje się zamek w Sovincu, który jest największym założeniem obronnym na terenie Niskiego Jesionika oraz na terenie Euroregionu Pradziad. Budowla ta została wzniesiona w latach 1329-1332 przez Pawła i Voka, braci z morawskiej rodziny Hrutovicův. W kolejnych latach i stuleciach twierdza była sukcesywnie rozbudowywana. Taka sytuacja miała miejsce gdy jej właścicielami byli Pnovscy z Sovínca, panowie z Boskovic, Wawrzyniec Eder, Jan Starszy Kobylka i zakon krzyżacki. Niestety, mimo iż twierdza była solidnie umocniona, w 1625 roku została bez trudu zdobyta przez duńskie wojska. Zamek w Sovincu został ponownie ufortyfikowany, jednak w 1643 roku po ciężkiej walce został oddany wojskom szwedzkim, które stacjonowały tu do 1650 roku. W połowie XVIII wieku twierdza została rozbrojona, a jej znaczenie militarne upadło. W 1748 roku część zamku została zniszczona w wyniku pożaru, a materiały budowlane sprzedawano mieszkańcom. W latach 40-tych XIX wieku zahamowano dewastację i przed zamkiem zbudowano kościół św. Augustyna. W późniejszym czasie na szóstym dziedzińcu wzniesiono nowy obiekt dla seminarium zakonnego, a pod koniec XIX wieku szkołę leśną. W 1904 roku budowlę przystosowano na letnią siedzibę wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego. W czasie II wojny światowej w zamku przetrzymywano francuskich oficerów, a w maju 1945 roku został on spalony przez wojska radzieckie. Po sześciu latach rozpoczęto prace konserwatorskie, które prowadzone są do dziś. Zamek w Sovincu można zwiedzać, gdyż od 1965 roku jest placówką Muzeum w Bruntálu.

Zamek na pocztówce (1924 rok)
(arch. Muzeum w Bruntálu)

Romantyczny widok na dawną warownię wykonany przed 1840 rokiem (Autor nieznany, Muzeum w Bruntálu)

Zamek od północnego-wschodu.
Obraz olejny z początku XX wieku autorstwa R. Völkela

Widok od północnego-wschodu.
Kolorowa litografia około 1850 roku autorstwa A. Hauna

Do głównej części zamku prowadzi kilka bram. Na zdjęciach z 2008 roku pierwsza i druga z siedmiu bram, które trzeba przekroczyć, aby dostać się do ostatniego dziedzińca (fot. Marek Gaworski)

Hrad Sovinec

793 51 Sovinec, tel. 554 295 113
e-mail: hrad.sovinec@worldonline.cz

Godziny otwarcia:

Kwiecień, październik: sobota, niedziela
9.00 - 17.00

Maj - wrzesień

Codziennie oprócz poniedziałków
9.00 - 17.00

Przez cały rok na terenie zamku odbywają się liczne imprezy, większość o charakterze historycznym (fot. Andrzej Dereń)

VRBNO pod PRADĚDEM

Willa Grohmann

Vrbno powstało w miejscu gdzie dawniej znajdowała się górnicza osada, która należała w XIV wieku do pobliskiego zamku Fürstenwalde. Prawa miejskie uzyskała w 1611 roku z nadania właściciela zamku Heinricha von Würben (Hynka Bruntálskiego z Vrbna), od którego miejscowość przyjęła swą nazwę. W XVII wieku na miejscu omawianego zabudku zbudowano zamek, którego głównym zadaniem była ochrona szlaku do Bruntála, Zlatých Hor i Polski. W kolejnych stuleciach twierdza straciła znaczenie militarne i w pierwszej połowie XIX wieku została przebudowana na okazałą willę. Jej fundatorem był miejscowy przemysłowiec Grohmann, któremu miasto zawdzięcza największy rozwój.

Dziś w pałacu Grohmanna znajduje się hotel, a obiekt znajdziemy w otoczeniu parku, przy wyjeździe z Vrbna w kierunku na Bruntál.

Dziedziniec budowli otoczony jest zabudowanym, drewnianym korytarzem, z którego prowadzą wejścia do pomieszczeń na piętrze (fot. Marek Gaworski)

Dawniej w miejscu willi stał zamek, którego głównym zadaniem była ochrona ważnego szlaku komunikacyjnego (fot. Marek Gaworski)